

Plan van Aanpak Cirkel van Naleving

Onderwerp : Handhaving & Naleving in de Jeugdwet

d.d. : 06-04-2017

Aanleiding

Met de invoering van de Jeugdwet is het takenpakket van gemeenten aanzienlijk uitgebreid. Vanuit deze nieuwe taken geven gemeenten sinds de decentralisatie veel meer gemeenschapsgeld uit dan vroeger. Het belang van rechtmatigheid is daarmee navenant toegenomen. Gemeenten dienen op grond van de Jeugdwet vorm en inhoud te geven aan toezicht op het voorkomen van onrechtmatig uitgegeven gelden voor jeugdhulpverlening.

Landelijk beeld

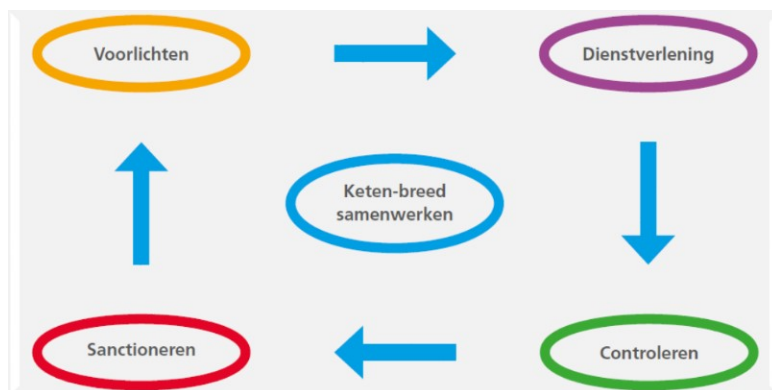
De Serviceorganisatie Jeugd Zuid-Holland Zuid (Serviceorganisatie) heeft meegewerkt aan de pilot van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) "Voorkomen fraude gemeentelijk Sociaal Domein", waarmee in samenwerking met de VNG een aanzet is gegeven aan het inrichten van het handavingsproces binnen het Sociaal Domein. Hieruit zijn diverse handreikingen voortgekomen voor het inrichten van een consistente opsporing en aanpak van mogelijke onrechtmatigheden in het Sociaal Domein.

Kwaliteit en Rechtmatigheid

Binnen het domein van handhaving en naleving is binnen de Jeugdwet een splitsing te maken, namelijk tussen kwaliteit en rechtmatigheid. Dit is afwijkend van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) waarin gemeenten verantwoordelijk zijn voor zowel de kwaliteit als de rechtmatigheid binnen het zorgaanbod. In de Jeugdwet houden de inspecties toezicht op de kwaliteit van de zorgaanbieder. De gemeenten zijn verantwoordelijk voor een rechtmatige besteding van zorggelden.

Cirkel van Naleving

Om invulling te geven aan handhaving & naleving binnen de Jeugdwet is door de VNG de "Cirkel van Naleving" geïntroduceerd.

Doel is om hierin per onderdeel uit te werken hoe wij als Serviceorganisatie invulling willen geven aan de verschillende elementen van deze cirkel, te weten Voorlichten & Dienstverlening (preventief), Controleren en Sanctioneren (repressief). Hierbij zal de Serviceorganisatie navolgende maatregelen gaan uitvoeren:

I. Voorlichten

Voorlichten

Elke zorgvrager kent en begrijpt (het waarom van) rechten en plichten en kent de gevolgen van niet nakomen.

Elke zorgaanbieder kent en begrijpt (het waarom van) de rechtmatigheidseisen en kent de gevolgen van het niet nakomen.

1. Fraude-alertheid

Binnen het sociale domein, waaronder de Jeugdwet, is de wetenschap dat misbruik wordt gemaakt van voorzieningen en dat malafide ondernemers vaak de meest kwetsbare groepen inzetten voor dit misbruik, niet wijdverbreid. Medewerkers in hulpverlenende en ondersteunende functies zijn het zich vaak niet bewust.

-> Actie

Door de Serviceorganisatie worden voorlichtingsbijeenkomst(en) georganiseerd voor (potentiële) zorgverleners Persoonsgebonden budget (PGB), jeugdprofessionals van de Stichting Jeugdteams en medewerkers van de Serviceorganisatie betrokken bij de administratieve verwerking van aanvragen en declaraties van jeugdhulp. Hierin worden zij geïnformeerd over het herkennen van misbruik en onrechtmatigheid in de jeugdzorg/ het sociale domein.

Er wordt hierbij gebruik gemaakt van de ondersteuning van de VNG.

Dit moet resulteren in fraudealerte medewerkers en betrokkenen die beter in staat zullen zijn onrechtmatigheden te herkennen en te melden.

2. PGB-Vaardigheid

Voor een deel van de mensen die gebruik moeten maken van de Jeugdwet kunnen juridische bepalingen en het voeren van administratie een groot struikelblok zijn. Om onrechtmatigheden rondom PGB-budgethouderschap vooraf zoveel mogelijk te voorkomen, is het belangrijk om mensen te wijzen op hun rechten en plichten.

-> Actie

De Serviceorganisatie gaat in samenspraak met de Stichting Jeugdteams werken aan een betere screening van de PGB vaardigheid van de potentiële budgethouder.

Als hulpmiddel zal de PGB-test van Per Saldo worden ingevoerd bij de Stichting Jeugdteams. Het betreft een hulpmiddel om in te schatten of de potentiële budgethouder in staat is het PGB zelfstandig te beheren:

<http://www.pgb-test.nl/>

Bovenstaande maatregel moet resulteren in een betere screening rondom de PGB vaardigheid van potentiële budgethouders, waarmee misbruik van kwetsbare mensen door malafide zorgaanbieders kan worden voorkomen/ beperkt. Deze mensen zullen waar mogelijk worden geholpen middels Zorg in Natura (ZiN).

II. Dienstverlening

Dienstverlening

Het vergroten van het gemak voor de zorgvrager en zorgaanbieder en het beperken van organisatorische belemmeringen om eenvoudig en spontaan de regels te kunnen en willen naleven.

1. Heldere kaders

Bij het verstrekken van jeugdhulp aan jeugdigen in de regio ZHZ wordt gebruik gemaakt van PGB of Zorg in Natura (ZiN). De Stichting jeugdteams vervult een belangrijke toegangstaak bij de toekenning van deze jeugdhulp. De grootste risico's op onrechtmatigheden binnen het Sociaal Domein liggen bij de zorgaanbieders en bij PGB budgethouders.

Om onrechtmatigheden te signaleren en bestrijden is het belangrijk om transparant te werken en ervoor zorg te dragen dat de toetsingskaders vooraf voor een ieder helder en eenduidig zijn. De Serviceorganisatie zal hierin de navolgende initiatieven ontplooiën:

-> Actie

1. PGB

Bij onbekende of onbetrouwbare aanbieders zal bij twijfel een kortlopende beschikking worden afgegeven voor een PGB zodat tussentijds kan worden geëvalueerd. De inschatting hieromtrent zal worden gemaakt door de Stichting Jeugdteams. Implementatie zal in samenspraak met de Stichting Jeugdteams worden georganiseerd. Hiermee wordt voorkomen dat bij signalen van onrechtmatigheden nog sprake is van langlopende beschikkingen, waardoor financiële gevolgen worden beperkt.

2. Zorg in Natura (ZiN)

Het is van belang dat bij het contractbeheer en de inkoop aandacht is voor rechtmatigheid. Wat gebeurt er als een gemeente fouten of opzettelijk misbruik constateert? Wanneer wordt het contract gestopt?

De Serviceorganisatie zal in samenspraak met zorgaanbieders onderzoeken in hoeverre het opnemen van aanvullende afspraken in de contracten kan bijdragen aan het bestrijden van onrechtmatigheden.

2. Inrichten meldpunt onrechtmatigheid

De Serviceorganisatie gaat zorgdragen voor de inrichting van een eigen meldpunt onrechtmatigheid waar medewerkers, zorgverleners en andere betrokkenen (inwoners, familieleden, etc.) die frauduleuze signalen en/of onrechtmatigheden constateren een melding kunnen doen.

-> Actie

Door de Serviceorganisatie zal een e-mailadres beschikbaar worden gesteld voor het melden van onrechtmatigheden.

De toegang tot deze mailbox is toebedeeld aan de toezichthouder binnen de Serviceorganisatie die daar specifiek de bevoegdheden voor heeft gekregen.

Om dit meldpunt onder de aandacht van burgers, medewerkers en betrokkenen te brengen wordt dit meegenomen in de trainingen m.b.t fraudealertheid zoals eerder genoemd. Daarnaast zal ook een verwijzing naar het meldpunt worden opgenomen op de websites van de lokale gemeenten.

Hiermee wordt het proces vereenvoudigd en daarmee wordt de drempel voor het melden van mogelijke onrechtmatigheden verlaagd.

III. Controle

Controle (toezicht)

Adequaat en periodiek onderbouwd controlesysteem.

1. Toezichthouder

De Serviceorganisatie is o.a. verantwoordelijk voor de contractering van zorgaanbieders en afgifte van de beschikkingen.

Wanneer signalen en/of contractmanagement gesprekken tussen de Serviceorganisatie en zorgaanbieders aanleiding geven tot vermoedens van onrechtmatigheden moet hier nader onderzoek naar worden verricht. Voor dit onderzoek zal, conform het advies van de VNG (handreikingen & factsheets), gebruik worden gemaakt van een toezichthouder. De toezichthouder beschikt over verdergaande bevoegdheden waarmee meer diepgang aan het onderzoek kan worden gegeven, wat de kans op terugvordering van zorggelden vergroot.

Zonder nog concrete stappen te hebben gezet m.b.t. de implementatie van het plan van aanpak, zijn de eerste meldingen van onrechtmatigheden vanuit de Stichting Jeugdteams en de SVB bij de Serviceorganisatie Jeugd ZHZ reeds binnen gekomen.

Ervaring heeft ons geleerd dat door het ontbreken van een toezichthouder Jeugdwet we onvoldoende in staat zijn gebleken de mogelijke zorgfraude aan te tonen en te bestrijden.

Het aanwijzen van een toezichthouder is een taak die voortvloeit uit de Jeugdwet en de Algemene Wet Bestuursrecht (AWB). Los van alle bepalingen die gaan over het houden van toezicht in de Jeugdwet en de verordening was het aanwijzen van een toezichthouder nog niet geregeld. Bij herijking van de verordening zal t.a.v. het thema handhaving en naleving de verordening verder worden aangescherpt.

De voor het toezicht aangewezen ambtenaar is toezichthouder in de zin van hoofdstuk 5 van de AWB. Dit betekent dat de toezichthouder de in dat hoofdstuk genoemde bevoegdheden kan uitoefenen om toezicht te houden, waaronder het inwinnen van inlichtingen, het inzien van zakelijke gegevens en, voor zover noodzakelijk, het inzien van cliëntdossiers van de zorgaanbieder.

In nauwe samenwerking met het toezicht Wmo zoals dit binnen de Drechtsteden is ondergebracht bij de DG&J lijkt het aansluiten op de door hen gekozen werkwijze voor de hand liggend. Dat wil zeggen het benoemen van de directeur Serviceorganisatie tot toezichthouder Jeugd, waarbij de directeur op zijn beurt de toezichttaken kan mandateren aan medewerker(s) binnen de Serviceorganisatie.

-> Actie

In de bijlage is een concept-besluit opgenomen waarin alle 17 colleges wordt verzocht:

1. de directeur van de Serviceorganisatie Jeugd Zuid-Holland Zuid te benoemen als toezichthouder ten behoeve van de uitvoering van artikel 8.1.3. van de Jeugdwet, alsmede artikel 11 van de Verordening Jeugdhulp Zuid-Holland Zuid.
(Mandaat- en benoemingsbesluit toezichthouder Jeugdwet extern – bijlage 1);

2. de directeur van de Serviceorganisatie Jeugd Zuid-Holland Zuid mandaat te verlenen om personen werkzaam onder zijn verantwoordelijkheid te benoemen tot toezichthouder behoeve van de uitvoering van artikel 8.1.3. van de Jeugdwet, alsmede artikel 11 van de Verordening Jeugdhulp Zuid-Holland Zuid.
(Mandaat- en benoemingsbesluit toezichthouder Jeugdwet intern – bijlage 3);

2. Controledoelen

Om onrechtmatigheden in de jeugdhulp te kunnen signaleren is het o.a. van belang om vast te stellen dat de gedeclareerde zorg daadwerkelijk is geleverd.

-> Actie

Binnen de Serviceorganisatie worden al diverse formele controles uitgevoerd, waaronder controle op overeenstemming tussen beschikking en zorgovereenkomst en controle op overeenkomst tussen declaratie en beschikking.

Om aanvullende zekerheid te verkrijgen m.b.t. bovenstaande zal door de Serviceorganisatie het cliëntervaringsonderzoek worden uitgebreid. Er wordt ook gevraagd naar de geleverde zorg in relatie tot de declaratie. Van belang is dat het onderzoek zodanig wordt ingericht dat zeker wordt gesteld dat alle aanbieders in het onderzoek (voldoende) zijn meegenomen. Wanneer het onderzoek door de aanbieder wordt uitgevoerd (of in opdracht van de aanbieder) moet worden vastgesteld dat de deelnemende cliënten objectief zijn gekozen.

IV. Sanctioneren

Sanctioneren (handhaven)

Passende corrigerende maatregelen voor overtreders.

1. Zorgovereenkomst

Vanaf 1 april 2017 zijn PGB budgethouders verplicht gebruik te maken van de model zorgovereenkomsten zoals beschikbaar gesteld door de SVB. Hierin is het derdenbeding opgenomen. Deze bepaling beschermt de budgethouder in het geval van fraude door de zorgverlener. Door deze bepaling is de gemeente bevoegd om het deel van het budget wat gemoeid is met fraude, rechtstreeks bij de zorgverlener te vorderen, in plaats van bij de budgethouder.

-> Actie

Met de invoering van de model zorgovereenkomsten met hierin opgenomen het derdenbeding, is door de SVB een solide basis gelegd voor het mogelijk terugvorderen van zorggelden in geval van aangetoonde onrechtmatigheden.

De Serviceorganisatie continueert de controle op de zorgovereenkomsten zoals deze nu reeds plaatsvinden.

2. Waarschuwingsregister

Op landelijk niveau wordt gewerkt (o.a. door VNG en gemeenten) aan de ontwikkeling van een waarschuwingsregister.

Om fraude effectief tegen te gaan en 'shopgedrag' door fraudeurs te voorkomen, zijn samenwerking en informatiedeling essentieel. Met een waarschuwingsregister voor de zorg creëren de samenwerkende partners in de zorg een instrument om de noodzakelijke gegevensuitwisseling op een goede manier mogelijk te maken (dat wil zeggen: beveiligd en binnen de grenzen van de geldende privacywetgeving).

-> Actie

De bedoeling van een waarschuwingsregister is dat partijen elkaar kunnen informeren over bij hen bekende fraudeurs, zodat zij waar nodig preventieve maatregelen kunnen treffen. De Serviceorganisatie Jeugd ZHZ sluit zich aan bij het waarschuwingsregister en zal zorgdragen voor actieve registratie in het waarschuwingsregister.

De regie omtrent de ontwikkeling hiervan ligt bij de VNG.

Tijdslijnen

Cirkel van Naleving	Uit te voeren actie	Datum Gereed
Voorlichten	Fraudealertheid	01-11-2017
	PGB-Vaardigheid	01-11-2017
Dienstverlening	Heldere kaders – PGB	01-11-2017
	Heldere kaders – ZiN	01-01-2018
	Meldpunt onrechtmatigheid	01-01-2018
Controle	Toezichthouder	01-06-2017
	Controledoelen	01-01-2018
Sanctioneren	Zorgovereenkomst	01-04-2017
	Waarschuwingsregister	In afstemming met VNG